D·N
31/12 1955

Den goda viljan i historien

Diktaren och filosofen Coleridge skrev i ett brev den 6 november 1794: "Jag har blivit tillfrågad om det bästa tänkbara sättet att förbättra samhället. Mitt svar är detta. Slaveriet är enligt mitt huvud och mitt hjärta en styggelse. Förkunnade Jesus dess avskaffande? Nej! Han förkunnade de grundsatser vilkas nödvändiga följd var avskaffandet av allt slaveri. Han beredde sinnet för mottagandet innan han gav välsignelsen. Ni frågar mig vad anhängaren av allmän jämlikhet bör göra. Jag svarar: Prata inte politik. Förkunna evangeliet!"

Med precision formas här det urgamla konservativa svaret på samhällets problem: förbättra den enskilde, ändra inte lagarna. I den fråga Coleridge närmast tänkte på, slaveriet — vars universella avskaffande en radikal grupp i England verkade för —, gällde det att övertyga slavägarna om att deras välde över människor inte var förenligt med de kristliga budorden. Och slavarna: de skulle, såsom de professionella religiösa med respektabla undantag förklarade, uppfostras i samma tro, dock med den konsekvensen att de med blicken fäst på vad som ovanefter är i odmjuk kärlek tjänade sina herrar. Receptet verkade inte. Slavägarna ville inte frige sina slavar; något mera verksam blev förkunnelsen, stödd av de stränga lagarna, gentemot slavarna, men inte heller de böjde sig. Att lösa konflikten genom att påverka de enskildas goda vilja var omöjligt, principiellt omöjligt — ty varför skulle slavägarna ha ändrat sig, om verkligen kärleksbuden gjort slavarna undergivna och lyckliga? Lösningen kom genom det engelska parlamentets lagar och den brittiska flottans raider kring Afrikas kuster. Det bör tilläggas att även på den kämpande, reformvänliga sidan fanns män ur kyrkan och de frireligiösa samfunden; biskop Wilberforce är ännu ett stort namn.

Självfallet bör var och en som vill förändra och förbättra söka påverka den enskildes vilja. Men att bygga på denna påverkan, det är att bygga på lösan sand. Det blir de som inte låter sig påverkas, de motspänstiga, de onda, som tar hem spelet. Den goda viljan blir, om den är för god för att använda maktmedel, en form för enskild frälsning, men inte ett redskap för religiös, politisk och social reformation. Själva samhället kan beskrivas som en organisation genom vilken den fredsälskande majoriteten håller vaket uppsikt över den mindre och farliga. Målet för den fria världen är att uppehålla freden, men också att bevara livet, vårt liv. Tror man att de ryska statsledarna betvingas med kärlek och förtröstan? Nej, om någonsin borde det i detta fall vara tydligt att den goda viljan måste omge sig med maktmedel, att atomvapnen — och inte vänliga ord — är det verksamma skyddet för fred och frihet. Att bygga blott på den goda viljan är och förblir att fly från saken, att söka gott samvete utan ansvar. Det är den hållning som för tjugu år sedan beredde vägen för Hitlers triumfer.

Den goda viljan — i själva ordet ligger att den bör vara drivkraften för vårt handlande. Men att tro att alla bestämma av den eller att exemplet är nog att mana fram den, är att kapitulera för ondskan.

Atomvapnen och utrikespolitiken

Morgon-Tidningens senaste ledare i debatten om atomvapnen och vår utrikespolitik berör två helt skilda saker. Det anförs till en början att Dagens Nyheter först nu skulle ha kommit till insikt om att Västeuropa i det läge som föreligger efter andra världskriget inte kan försvaras med marskrutskraftar; man hävdar tillika att denna nyvunna insikt skulle stå i motsättning till vår rekommendation av Sveriges inträde i Atlantpakten, eftersom den innebure att Amerika inte kan hindra en ockupation av Västeuropa.

Det är förvånande att man vågar presentera en framställning som så klart strider mot lätt tillgängliga fakta. I själva verket har vi hela tiden påstått att endast atomvapnen kan ge rimlig trygghet åt Västeuropa och att frontstridskrafterna i Tyskland inte är tillräckliga härför. Därmed undergrävs angiftiga inte motiven för inträde i Atlantpakten; tvärtom blir konsekvensen att de vapen som USA besitter är nödvändiga för försvaret av den fria världen och att alla demokratiska stater därför bör ansluta sig till västallianssen. För att klarlägga vår ställning må ett par citat (av många liknande) göras ur tidigare ledare.

16/1 1949 (i anslutning till Blacketts bok om atomkriget):

> I den nu föreliggande internationella situationen hör det till nödvändigheten av atombomben att förklara att USA inte kan besegra Ryssland blott med detta vapen. De ryska arméerna tågar in i Västeuropa och blir därigenom oåtkomliga, såvida inte USA vill atombomba sina allierade. "Inte ens förströelsen av alla Ryslands större städer skulle tvinga människa Sovjetarméns slagkraft förrän många månader gått", skriver Blackett. Med denna rätt kan påstås att Ryssland totala förstörande ej behöver hindra en ryck erövring av Europa. Men tror någon att en stat eller rättare sagt armé forsätter att slåss under sådana förhållanden? Tror någon att Sverige skulle kämpa vidare om en fiende som prov på sin förmåga hade utplånat åtminstone åtta av fem största städerna och Skåne?

Varför rustar västmakterna på alla områden, om atomvapnet är tillräckligt för att säkerställa segern? Först och främst bör påpekas att man på många håll givit uttryck åt tvivel på det förmodliga i denna allmänna uppfattning: det vore klokare, säger man, att helt lita till flyg och bomber. Men även för dem som är övertygade om atomvapnets avgörande kraft kan en sådan uppgivande av sig möjlighet eller åtminstone motiverad. USA skulle, det framgår av hela den offentliga debatten, vilja komma fram till en militär organisation som säkrar dess överlägsenhet och därmed världsfreden utan atombombens hjälp. Just vapnets fruktansvärda natur gör att man ser möjligt vill slippa använda det. Härtill kommer att mera ordinära militära aktioner blir erforderliga även om atombomben säkrar segern.

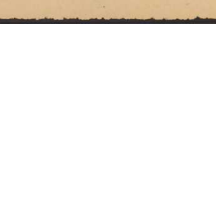

Andra delen av
TRUMANS
memoarer
börjar i januari

1946–1952 – *en världshistorisk, händelsemättad epok*

Prenumerera från januari på
DAGENS NYHETER
Sveriges STÖRSTA *tidning*

"Olustiga moralister"

Dagens Nyheter har från flera håll mottagit inlägg i anledning av den kritik som riktats mot MRA (de moraliska upprustningarna), särskilt i ledaren den 1 december. Vi har redan beretts plats för ett av de mera rimliga inläggen, instämt av disponent Bo Höglund, Landskrona:

1. MRA anklagas för verklighetsflykt och förfalskning av historiens naturliga förlopp genom att framtidshoppet sätter till ett lyckaslighetstillstånd, grundat på enskilda människors omvändelse. Det anses att MRA går kardinalfrågorna förbi, nämligen det i stället gäller att ändra ett motstånd mot det onda av ett helt annan och mera realistisk art.

Kardinalfrågan är om det onda skall övervinnas genom människans omvändelse eller genom organisationer så effektivt kontrollerade att det onda ej kan göra sig gällande. Antag att det senare alternativet är det riktiga. Det innebär att det förvande människosyn och i organisationernas toppar skulle bestå av icke-omvända, dvs. maktlystna och prestigebetonade människor, som numera har de mest fruktansvärda förintelsemedlen till sitt förfogande. Det alternativet k a n e j accepteras; endast det förra — människor omvända från det onda — ger det enda möjliga och därför realistiska svaret på kardinalfrågan. För det alternativet kämpar MRA.

Historiens gång ändras ständigt av skeppande minoriteter, vilka får människorna att gripas av en idé som omvänder dem till något väsentligen gott eller ont. Detta historiens naturliga förlopp lämte de krafter som verkar klarlägges enbart och kortfattat av f. d. rektorn vid universitetet i Zürich, professor Theofil Spoerri i "De grundläggande Krefter i Europas Historie" (26 sid.).

2. MRA uppges alltså ägnanas för de stora händelserna. Det är likväl de stora och varnande händelserna i världen — kampen mellan det onda väst, rasstridera, klasstridera etc. — som fört MRA till en ideologisk kamp på en världsfront.

3. Frågan om vederhäftigheten av MRA:s intyg bevarens bäst genom en granskning av rapporter och uttalanden från ett betryggande antal fast bekanta människor från hela världen — ofta f. d. antagonister — och med framgång tillämpat MRA:s principer på konflikter i hemmen, på arbetsplatserna, i politiken osv.

4. "Personer med tvivelaktigt anseende får utan besvär ett inför världen reklamerat moraliskt alibi genom sin uppnotera MRA." Man hänvisar till herrar Oberländer, Chiang Kai-shek och Nasser.

Det förhåller sig emellertid så att man får inget moraliskt alibi varken för Oberländer, Nasser eller någon av MRA, ej heller genom att vara ansluten eller utanför MRA. Men att personer med eller utan tvivelaktigt rykte grips av MRA:s grundidé: att bekämpa splittringen mellan människor genom att börja med sig själva; det må vill lända både den och MRA till heder.

5. "Rörelsen är inte sparsmakande, även ej medlen av Mau-Mau, stolt presenterad som massmördare, redovisas i rapporterna på grund av sin villighet att kämpa i MRA."

Uppgiften är missvisande ställd som det i omskolningslägret vid Athi-River i Kenya finns c:a 7 000 Mau-Mau-fångar, vilka efter mötet med MRA övervunnit att hat mot de vita och börjat acceptera MRA:s tanke om samarbete på grundval av absolut moraliska normer.

6. "MRA vinder sig främst till folk med hög social ställning."

Det är fullsmentalt i MRA att absoluta moraliska normer är för alla människor överallt. Arbetare och fackföreningsledare — som besökt MRA:s konferenser har eller har haft förtroendeposter i fackföreningar som omfattar ca 70 milj. arbetare på fem kontinenter. Antalet vixar i alla samhällsskikt.

Bo Höglund

1. Den fråga som här uppfages behandlas i dagens ledare. Professor Spoerris lilla skrift är utan tvivel, ett naivt försök att sammanfatta några av Toynbees ställda idéer.

2. MRA reklamerar ständigt för sina egna obetydliga insatser, och de stora motsättningarna i världen antyds vara under avveckling genom MRA. Det är därigenom man ger en totalt förfalskad bild av världsläget och nedvärderar de stora spänningarna.

3. Vederhäftigheten av MRA:s intyg kan enklast studeras i propagandaledaren Peter Howards skrifter. Här presenteras mässor av intyg som i själva verket inte har någonting med de reella förhållandena att skaffa. Intygstypen är alldeles densamma som i den svenska ecklesiastikministerns avskedstalkning: sökerligen kommer man i det följande att åberopa dessa mentalitet som bevis för att MRA håller på att "förvandla" Sverige.

4. Det är bra när betänkliga personer hättrar sig. Men det finns intet tecken på att så här skett. Nässer, för att ta detta enda exempel, har som anhängare av och garant för MRA; sedan han hyllade förolsen har han fortsatt med hets och hot mot Israel i precis samma stil som tidigare. Detta förhållande visar hållen av de intyg som MRA försköftar sig på sina rundresor.

5. Uppgiften i ledaren är alldeles exakt; den utgår från Peter Howards redogörelse. Att man också skryter över att man — på några timmar — lyckats göra 500 Mau-Mau-fångar till moraliska upprustare är ett gott exempel på metoden att tillverka lockande uppgifter. Även här är uppgiften i ledaren ostridigt riktig. MRA uppsöker och åberopar systematiskt folk i hög social ställning; man nämner rent av att den eller den personen som inte är känd är sårkting till någon social framskriten man. Att ett antal fackföreningsledare anslutit sig till rörelsen gör naturligtvis inte detta konstaterande mindre riktigt. Är Höglunds sätt att tala om dessa ledare, ägnat att ge den okunnige föreställningen att de representerar 70 miljoner arbetare, är typiskt för metodgn att skryta i undvikande formuleringar.

Gott Nytt År

Vi tacka vår stora kundkrets för ett gott samarbete under 1955 och komma att göra allt för att även 1956 skall gå i belåtna kunders tecken.

Svensk–Engelska
SKRADERIET A.B.
Specialaffär I Herr- och Damkläder
DROTTNINGGATAN 64

Läs Nötknäpparens Bildkryssföljetong* — Börja nu!

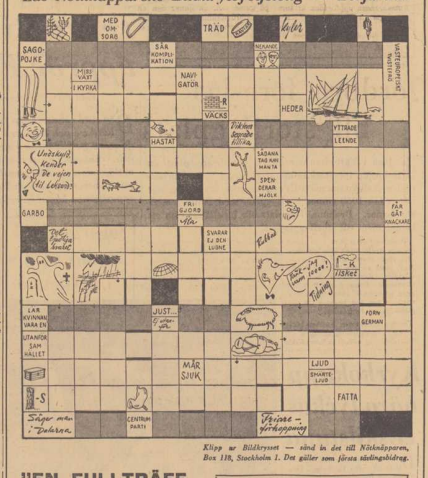

Klipp ur Bildkrysset — sänd in det till Nötknäpparen, Box 118, Stockholm 1. Den gäller som första tävlingsbidrag.

"EN FULLTRÄFF
inget snack om den saken. Här ska knäppas nötter om kvällarna..."
säger Ritola om Nötknäpparen.

KUL OCH SPÄNNANDE AVKOPPLING HELA ÅRET FÖR 11:-

Koppla av och skärp hjärnsubstansen. Ni har skojigt hela året av Nötknäpparen — korsords- och problementusiasters tidning, som redigeras av knepigt folk, som älskar knep och knåp.

Red. Gösta Knutsson — Olle Cronsjö.
Pris 1:—

Nötknäpparen är ofta slutsåld.
Säkrast därför att prenumerera redan i dag!

* Den text som finns i de skuggade vågräta raderna, är början på vår följetong 1956. Det gäller att lösa samtliga uppgifter under året för att ha chans till storpriset 500:— kontant.

Även stapprisor utdelas. Lösningen ska vara Nötknäpparen, Box 118, Stockholm 1, tillhanda senast 28/1.

NÖTKNÄPPAREN, Box 118, Stockholm 1
Jag önskar prenumerera på NÖTKNÄPPAREN för hela året Kr. 11:—, för första halvåret Kr. 5:75 Stryk det som ej önskas. Sänd ej pengar. Vi skickar räkning!

Namn: .....
Adress: .....
Postadress: .....
Skriv tydligt — Tveka! DN 31/12

Den senaste opinionsundersökningen,

verkställd av Sifu, tyder på att den tidigare redovisade undersökningen, ordnad av beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, givit delvis missvisande resultat. Enligt den sistnämnda undersökningen, utförd i oktober, skulle motståndsviljan sjunka oerhört starkt för det fall att man tänkte sig angrepp med atomvapen. Även enligt den nu föreliggande undersökningen skulle defaitismen avsevärt öka inför hotet med atombomber, men mycket mindre markerat än vad som tidigare antagits. Särskilt förtjänar betonas att en klar majoritet förklarar sig vilja under alla förhållanden försvara landet och att denna majoritet synes vara särskilt stark bland ungdomen.

20/5 1950 (med anledning av planerna på att utöka försvarsstyrkorna i Västtyskland till 40 divisioner):

> Det säkert ligger bakom detta beslut framför allt ett önskemål från fransk sida om ökade markstridskrafter för att i händelse av ett krigsutbrott kunna hålla stånd mot den ryska armén. Men sannolighet är det tydligt att dessa 40 divisioner aldrig kan väntas göra någon avgörande insats mot de 100—200 divisioner som Sovjet väntas sätta in. Det är oförsiktigt att stomvapnen och det strategiska bombflyget är de militära maktmedel som skapar demokratiernas överlägsenhet i en kraftmätning med Sovjetunionen. Härmed är givetvis inte sagt att starka allierade markstridskrafter skulle vara överflödiga, utan endast att det inte är rådligt att tillmäta dem någon dominerande betydelse och låta dem åtskräkta på flygvapnets styrka.

*

Tidningen går därefter in i ett helt annat resonemang, som avser att nedvärdera såväl Atlantpakten som atomvapnen och som särskilt synes avse att, indirekt och oförbindligt, ta ställning mot anskaffande av taktiska atomvapen för Sveriges del. Man skriver att "militär makt, hur vi än anstränger och vänder oss, icke räcker till att ge oss trygghet om en stormakt stöter fram åt vårt håll med hela sin tyngd". Nej, naturligtvis inte. Full trygghet kan inte nås vare sig för oss eller för andra, men är detta någon skäl att inte öka den grad av trygghet som vi k a n vinna?

Genom att reducera hela den militära maktens betydelse kommer tidningen emellertid över till att en lika viktig sida i vår trygghetssträvan är att göra "vad som från vår sida är möjligt för att mildra spänning och mistro". Fortfarande är uttrycksättet undvikande och berädligt; naturligtvis skall vi söka mildra spänningen, men lika självfallet är väl att vi inte skall söka mildra misstron i den mån denna misstro är berättigad. Då man särskilt reagerar mot "att i diskussioner om Sveriges försvarsproblem idéligen utpeka Sovjetunionen som den presumtive angriparen", så är svaret helt enkelt att vi inte kan tänka oss någon annan angripare och att det är antingen att sticka huvudet i busken eller att medvetet lura den svenska allmänheten om vi inte framhåller detta.

Slutligen kommer ett par satser som kröner denna serie suddiga antydningar om att vi skall försöka att stärka vårt försvar och i stället söka trygghet i sinnelagets neutralitet. Ryssland ger blivit vårst tillfyrgast under det andra världskriget, säga det, och man bör därför söka orsaken till de ryska rustningarna "ej i aggressiva avsikter, men i de erfarenheter som gjorts". Med denna enda sats överslätar man alltså allt — Ryslands överfall på Finland 1939, dess erövring av Baltikum 1940, dess erövring av ytterligare en rad stater 1945—1948, dess våldsamma rustningar under åren efter kriget, då västmakterna skrotade ner sina vapen och sände hem sina arméer. Det långa och slingrande taleta korta mening framträder: Vi har ingen anledning att hysa fruktan eller misstro mot Ryssland. Det är en otrolig förbindelse!

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 16
Telefon 22 40 00
För riksområdet: 22 40 20
Telegramadress: *Dagenyheter*
Postgiro-1,1616 (för annonser)
nummer 71617 (för prenumeration)

Chefredaktör: *Herbert Tingsten*
(Träffas säkrast kl. 12.15—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Klinberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Stig Jindeus*

Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: *Helge Hellberg*

PRENUMERATIONSPRISER
Å — Stockholmsområdet

	Stor-Stockholms tidningszonindelning	landet
Månad	kr. 6.75	6.25
Kvartal	kr. 19.75	18.25
Halvår	kr. 39:—	36:—
Helår	kr. 78:—	72:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/6 1955 tillhandahålles på begäran.

Från starten nr 30665

Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1956

Fyra söker befattningen i observator

Den lediga observatorsbefattningen i astronomi vid Uppsala universitet söks av lektorn vid högre tekniska läroverket i Karlskrona Tord Adolfsson, docenterna Tord Elvius och Gunnar Larsson-Leander, Saltsjöbaden, amanuens Bengt Westerlund, Uppsala. (TT, Uppsala.)

Till representant för statsförvaltningen i statens och kommunernas samarbetsnämnd i lönefrågor har förordnats byråchefen i civildepartementet G. F. O. Carp efter expeditionschefen i inrikesdepartementet L. Rydbeck som fått entledigande.

FÖRFALLNA OBLIGATIONER OCH RÄNTEKUPONGER TILL FÖLJANDE LÅN

inlösas hos samtliga våra kontor fr. o. m. resp. förfallodagar den 31 december 1955 och 2 januari 1956:

Aktiebolaget Edwalla Ruska	3½ %	1944
Aktiebolaget Stockholms Spårvägars (slutbetalning)	4 %	1940
Avesta Jernverks Aktiebolags	3½ %	1942
Björkå Aktiebolags	3½ %	1942
Gulsela Aktiebolags	3½ %	1954
Gulsela Aktiebolags	3½ %	1952
Hälsingeborgs Stads	3½ %	1942
Kungl. Lawntennisklubbens Fastighetsaktiebolags	4½ %	1942
Stockholms Stads (konv. 1943)	3½ %	1933
Stockholms Stads	3½ %	1942
Svenska Skeppshypotekskassans, nr 20	3½ %	1932
Svenak Skeppshypotekskassans, nr 24	4½ %	1955
Svenska Statens	3 %	1954
Åmål Stads	5 %	1916
Förbundsrepubliken Tyskland (f. d. Konversionskassan)	4 %	1953

STOCKHOLMS ENSKILDA BANK
GRUNDAD 1856

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.